

Рецензії

В. І. Слейко

Вагомий внесок у дослідження економічних систем

Рецензована монографія¹ присвячена актуальній і важливій проблемі сучасної економічної теорії – комплексному дослідженню сучасних економічних систем та, зокрема, обґрунтуванню теоретико-методологічних засад їх порівняльного аналізу в умовах посилення екологізації та глобалізації. Ця проблема набула особливої актуальності в нинішніх умовах загострення планетарної екологічної кризи та розвитку глобалізації, які накладають вагомий специфічний відбиток як на функціонування економічних систем, так і на процес їх усебічного вивчення. Водночас на зламі ХХ–ХХІ ст. з'явилося багато нових незалежних держав, які намагаються сформувати сучасні ефективні економічні системи, що передбачає пошук найоптимальніших економічних моделей на основі порівняльного аналізу розвинених економічних систем. Ці та інші аргументи свідчать про актуальність обраної доцентом Я. В. Кульчицьким теми монографічного дослідження.

За структурою рецензована монографія складається зі вступу, п'ятьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Вдало продуманий план дослідження дозволив авторів всебічно й послідовно розкрити вказану тему. Так, у першому розділі монографії простежено еволюцію поглядів на економічні системи у зарубіж-

ній та українській економічній думці, з'ясовано інструментарій дослідження сучасних економічних систем, а також проаналізовано наявні підходи до трактування економічних систем.

У другому розділі висвітлено світовий досвід становлення ефективних економічних систем на прикладі становлення економічних систем США, Німеччини та Японії, а також виявлено об'єктивні і суб'єктивні передумови становлення національної економічної системи України та обґрунтовано оптимальну економічну модель для України в сучасних умовах посилення глобалізації.

Третій розділ монографії присвячено з'ясуванню особливостей екологізації та глобалізації сучасних економічних систем, а також ролі держави у цих умовах. Вагомим здобутком рецензованої монографії є те, що в ній всебічно й ґрунтовно проаналізовано екологічні аспекти трансформації і функціонування сучасних економічних систем. Так, автор слушно вважає екологізацію та глобалізацію економічних систем пріоритетними домінантами їх трансформації у ХХІ ст. та аргументовано розкриває їхній зміст. Зокрема, наголошено на необхідності посилення екологічної спрямованості економічних систем у процесі їх трансформації, що виявляється у становленні сучасної економічної та екологічної свідомості і

© В. І. Слейко, 2012.

¹ Кульчицький Я. В. Сучасні економічні системи в умовах екологізації та глобалізації (теоретико-методологічні засади порівняння) : [монографія] / Я. В. Кульчицький. – Львів : Ліга-Прес, 2011. – 687 с.

культури, екологічної відповідальності, утвердженні сучасних екологічних цінностей, необхідності переосмислення фундаментальних положень економічної теорії, формуванні відповідної нормативно-правової, інституційної бази, спрямованої на суспільний контроль за системою зв'язків «людина – економіка – екологія», застосуванні санкцій і стимулів щодо впливу економічної системи на стан екологічної рівноваги в умовах обмеженості ресурсів та загострення екологічної кризи глобального і регіонального характеру та ін.

У монографії слушно наголошено, що дослідження і порівняння сучасних економічних систем тісно пов'язане з аналізом процесів глобалізації і генезису постіндустріального (інформаційного) суспільства. У рамках такого дослідження проблеми глобалізації висвітлюються як новий контекст порівняльного аналізу економічних систем. Заслуговує на увагу висновок про важливість з'ясування глобалізаційного контексту дослідження сучасних економічних систем, коли аналіз складних і часто суперечливих процесів глобалізації є можливістю по-новому підійти до дослідження змісту й спрямованості економічних систем, а також дає змогу розкрити тенденції трансформації різних типів економічних систем і національних економічних систем, зокрема під впливом посилення процесів глобалізації.

Четвертий і п'ятий розділи монографії присвячені з'ясуванню сучасної парадигми дослідження і порівняння економічних систем, обґрунтуванню авторської концепції трактування сучасних економічних систем та розвитку методології порівняльного аналізу сучасних економічних систем, включаючи критичний аналіз наявних підходів у зарубіжній та вітчизняній економічній теорії.

Варто погодитися з автором, що сьогодні українська економічна наука насамперед повинна бути спрямована на розв'язання дуже важливого завдання, а саме – обґрунтування високоефективної стратегічної економічної моделі для України у XXI ст.

Рецензована монографія як кожне нове наукове дослідження не позбавлена певних дискусійних моментів. Так, на наш погляд, у першому розділі, зокрема у підрозділі 1.1, можливо, занадто широко подано погляди на проблему економічних систем класиків зарубіжної економічної думки. У третьому розділі, зокрема у підрозділі 3.3, занадто багато уваги приділено висвітленню принципів ринкового механізму, які є досить відомими в економічній літературі. У підрозділах 1.3 та 4.3 автор, маючи достатню кількість логічних і переконливих аргументів, занадто «м'яко» критикує деяких опонентів з приводу трактування категорії «економічна система» та ін.

В цілому, незважаючи на вказані дискусійні моменти, монографія є завершеним оригінальним дослідженням, у якому отримані нові науково обґрунтовані результати, що є істотними для подальшого розвитку найперспективнішого напрямку економічної теорії XXI ст. – економічної компаративістики. Достовірність висновків і пропозицій автора забезпечена строгим дотриманням логіки наукового дискурсу. Праця вирізняється глибоким аналізом, фундаментальним опрацюванням предметних питань. Тому є всі підстави вважати, що монографія буде корисною для науковців і викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів, а також керівників органів державного управління.

Надійшло 20.03.2012 р.